

tiales, evulgati à viris eruditiss., quos memorat Benedictus XIV. de Synod. dioces. l. 1 c. 11 n. 3.

(3) Concilium Tridentinum sess. 14 c. 8 de Pœnitent.

(4) Consule S. Carolum Borromeum in Præfat. ad can. pœnit., et Card. de Aguirre ad can. 11 et 12 Concilii Toletani III. t. 2 collect. maxim. Concil. Hispan.

(N. S. Illud hic observare præstat, veterem Ecclesiæ disciplinam in pœnitentia sollemni, et publica injungenda, non esse omnino abolitam. Synod. enim Trident., sess. 24 Ref. cap. 8, decernit, ut ubi de criminibus agatur, quæ publice, et coram multis sint perpetrata, *condignam pro modo culpæ pœnitentiam publice injungi* oporteat: verum facultatem Episcopo tribuit, qua possit publicum pœnitentiæ genus, in aliud secretum commutare, si id conducere judicaverit. Adhæc sollemnem pœnitentiam etiamnum Episcopi in Pontificali exhibet Ecclesiæ, ejusque ritum exacte describit, ut pro temporum, locorum, atque criminum gravitate, et personarum qualitate eam reducant. Huic autem injungendæ *Dies cinerum*, quemadmodum publicæ absolutioni *Feria V in Cœna Domini*, aptissimum judicatur tempus: Constit. Syn. Valent. an. 1255 *Constit. de Confess.* et Pontificale R. Part. 5 num. 2, et 3. S. Carolus Borromeus ad utriusque publicæ, ac sollemnis pœnitentiæ instaurationem Episcopos, Parochosque hortatur in suis Synodis. At hujus Canonice pœnitentiæ pæne nullum vestigium hodie videmus).

80. Absolutio primis Ecclesiæ sæculis, ut plurimum, post actam pœnitentiam concedebatur (1). Verum cum ea res ad disciplinam pertineat, nullaque sit necessitas præmittendæ pœnitentiæ, ut integrum sit sacramentum, labentibus annis invaluit usus tribuendæ absolutionis, antequam pœnitentia peragatur. Quin et vetusta ætate quamquam ea, quam memoravi, disciplina obtineret, tamen sæpe ante emensa pœnitentiæ spatia absolutio dabatur, si quem libelli martyrum comendarent, si quis præclaram pietatis significationem edidisset, si qua gravis urgeret causa, quæ mitiorem disciplinam postulare videretur (2); diuque obtinuit, ut statim post confessionem dimitterentur crimina, quæ publica pœnitentia expiare non oportebat (3). Merito hinc damnatæ, et proscriptæ sunt duriores, asperioresque sententiæ illorum, qui Christi lege institutum ferunt, ut pœnitentia absolutioni præeat, ac minus probant eam, quæ nunc viget, disciplinam, per quam absolutio pœnitentiam antevertit (4).

(1) Cyprianus Ep. 10, 52, 59 p. 25, 66, 94 ed. Paris. 1666, Pacianus Ep. 1 ad Sympronian. p. 507 Bibl. PP. t. 4 ed. Lugd., Ambrosius de Pœnitent. l. 2 c. 9 col. 549 t. 5 c. ed. Ven., Innocentius I. Ep. 25 ad Decent. col. 862 apud Constantium Ep. Pontif. Roman., Leo M. E. 84 ad Theodor. Forojulien. Episc. opp. t. 2 p. 528. ed. Rom. c., Concilium Toletanum III. c. 11 col. 481 t. 5 collect. Harduini.

(2) Cyprianus Ep. 18 et 19 ad Caldon. 52, 54 col. 71, 73, 163, 187 ed. Ven. 1758, Cornelius Ep. ad Cyprian., quæ inter Cyprianicas est Ep. 46, col. 147., Innocentius I. Ep. 25 ad Decent. n. 10 col. 862 apud Constantium,

Leo M. Ep. 103 ad Theodor. c. 4 col. 1175 opp. t. 1 ed. Ballerin. Ven. 1753, Concilium Nicænum can. 13 apud Labbæum t. 2 Concil. col. 59 ed. Ven., Carthaginense IV. can. 76 col. 1445 ib., Ancyranum can. 5 col. 1487 ib., Arausicanum l. can. 3 col. 702 t. 4, Epaonense can. 56 col. 716 t. 5 id.

(3) Consule Morinum de Pœnit. l. 9 c. 14.

(4) Sæculo XV. Petrus Oxomensis, Theologiæ in Salmaticensi Academia Professor, docuit, satisfactionem absolutioni omnino esse præmittendam, isque à Sixto IV. damnatus est. Superiori sæculo hunc errorem aliqui renovarunt, contententes, differendam esse absolutionem sacramentalem, ut prius aliqua saltem laboriosa opera à Sacerdote imposita Pœnitentes absolvent; sed eum damnarunt Alexander VIII. n. 16, 17, 18 in Bullar. Rom. p. 97 t. 9 ult. ed., et Clemens. XI. in Constit. Unigenitus 187 p. 340 t. 10 ejusd. Bullar. Eundem hunc errorem, quem scripto mandarât Theophilus Brachet, Sacra Facultas Parisiensis die 23 Jun. an. 1644 condemnavit.

81. Formam hujus sacramenti conficiunt verba illa absolutionis, quæ Sacerdos profert, *non nudum præstans ministerium pronuntiandi, remissa esse peccata, sed actum judicalem exercens: Ego te absolvo etc.* quibus de Ecclesiæ more preces quædam laudabiliter adjunguntur; ad ipsius tamen formæ essentiam nequamquam spectant, neque ad ipsius sacramenti administrationem sunt necessarie (1). Indicativa hæc forma antiquissima certe est apud Latinos (2); de Græcorum forma non eadem omnibus sententia est (3).

(1) Concilium Tridentinum sess. 14 de Sacram. pœnitent. cap. 3 et 6.

(2) Joannes Morinus l. de Administrat. pœnitent. multis capitibus defendit, deprecativam fuisse formam sacramenti Pœnitentiæ, qua usque ad sæculum XII. Latini uti sunt. Morinum complures sequuntur, licet fateantur, nunc tantum indicativam esse formam, quam Synodus Florentina, ac Tridentina proposuit. Contra Latinorum formam et nunc esse, et semper fuisse indicativam, contendit Edmundus Simonetus de forma Sacrament. Pœnitent. in Thesaur. Theolog. t. 11 opusc. 9 p. 483 et seq. Ætate S. Thomæ, quæ pertinet ad sæculum XIII, indicativa forma jamdudum inducta erat, de eaque loquitur ipse Thomas opusc. 25 alias 22 c. 1., tamquam antiquissima, et ubique recepta, imo potius existimare videtur, nullam aliam umquam obtinuisse. Martenius autem de Antiq. eccles. rit. l. 1 c. 6 art. 5 §. 12. in quatuor antiquissimis libris ritualibus sese indicativam formam deprehendisse testatur.

(3) Simonetus loco mox laudato art. 5 p. 555 et seq. Græcorum formam non deprecativam, sed indicativam esse arbitratur. Sed alia sententia est Morino l. c. c. 12., Jueninio de Sacram. diss. 6 qu. 7 c. 2 art. 1., aliisque compluribus.

82. Minister sacramenti Pœnitentiæ est Episcopus, aut Sacerdos (1). Si quando à Diacono datam absolutionem constat (2), non id referendum est ad sacramentalem absolutionem, quæ rei crimen tollit, quæque ordinis propria est, sed ad cære-

monialem absolutionem, quæ pœnitentem solvit legibus publicæ pœnitentiæ, quæque etiam Diacono committi poterat, cum tota jurisdictionis sit (3). Similiter si quem laico sua interdum patefecisse crimina scriptum est (4), factum id fuit patientiæ, et demissionis causa, non quod laicus per sacramentum Pœnitentiæ solvere quemquam posset (5).

(1) Concilium Tridentinum sess. 14 de Pœnitent. c. 6. Eugenius IV. in decret. union. Armen. t. 9 collect. Harduini col. 440. Leo X. const. 44 t. 3 par. 5. Bullarii p. 439, ubi inter ceteros damnatur Lutheri error, quod videlicet in sacramento Pœnitentiæ, ac remissione culpæ non plus facit Papa, aut Episcopus, quam infimus Sacerdos; imo ubi non est Sacerdos, æque tantum quilibet Christianus, etiam si mulier, aut puer esset. Quo in luto ante Lutherum hæsitaverant Wicleffus, Flagellantes, et Hussitæ, qui spreto Sacerdotis tribunali, sua apud laicos crimina confitebantur, atque ab iis absolutionem obtinebant, ut videre est in lib. 5 de Gestis Baldevini de Luczenburch. c. 9 apud Baluzium Miscellan. Historie. t. 1 p. 524 ed. Luc. 1761. Quamquam, ut in ceteris, ita etiam in hoc errore Lutherus inconstans, et varius de Captivit. Babylon unum Baptismum Sacramentum habere: quo factum est, ut quasi duæ familiæ proseminatae sint Lutheranorum, quorum alii Pœnitentiam sacramentum esse affirmant, alii negant. Adeo verum est, nonnisi in Ecclesia catholica unam semper, et eandem esse fidem.

(2) S. Cyprianus ep. 12. p. 25. ed. Paris. cit., Constitutiones Odonis Parisiensis Episcopi c. 56. t. 6. par. 2. col. 1946 collect. Harduini, c. Fures de Furtis, si vera est lectio, quæ vulgo traditur, Presbytero, vel Diacono confessi fuerint. Nam Antonius Augustinus in not. ad prim. collect. Decretalium l. 5. tit. 26. c. 4. p. 526. ed. Luc. 1769, legendum esse monet Presbytero, vel Deo, uti est in can. 51. Concilii Triburensis col. 449, t. 6. collect. Harduini, unde illud caput desumptum est.

(3) Confer Cardinalem de Aguirre concil. Hispan. t. 1 p. 729, Natalem Alexandrum Hist. Eccles. sæc. 3 diss. 4 t. 4 p. 49 ed. Ven. 1776, et Benedictum XIV de Synod. diocæs. l. 7 c. 16 n. 5 ad 8. Late etiam, ac solide hoc argumentum persequitur Carolus Blaschus diss. 1, et contra Basnagium Launojum, atque alios ostendit, nunquam Diaconos, etiam urgente necessitate, Pœnitentiæ sacramentum administrasse.

(N. S. Non desunt Auctores inter quos Jo. Morinus Lib. 3 de Pœnit. cap. 25, qui docent olim apud Latinos etiam Diaconos confessiones in extremo vitæ periculo excepisse, lapsisque dedisse reconciliationem, atque absolutionem à peccatis, Presbytero absente. Huic sententia prora, et puppis est illud Cypriani Epist. 12 ad Clerum de Lapsis, ubi hæc habet: « Si incommodo aliquo, et infirmitatis periculo occupati fuerint, non expectata præsentia nostra, apud Presbyterum quemcumque præsentem, vel si præsens non fuerit, apud Diaconum quoque exomologesim facere delicti sui possint, et manu eis in pœnitentiam imposita, veniant ad Dominum cum pace, quam dari martyres litteris ad nos factis desideraverunt. At vero Carolus Blaschus Vir Cl. et de re Canonica benemerentissimus Tom. 2 Opusc. Dissert. 1, post expositas, rejectasque plures Theologorum, Canonistarumque in productum locum interpretationes, suam addit, quæ contendit Cyprianum tantummodo exomologesim Diaconis tribuisse, hoc est, cœremonias, ritusque ab Ecclesia præscriptos, qui tertium publicæ Pœnitentiæ gradum cons-

tituebant, scilicet Prostrationem, haud vero manuum impositionem, quam absolutio à peccatis comitabatur, quamque Diacono non tribuit Cyprianus. Hanc quidem interpretationem ab Pamelio in Tertull. pag. 200, Baluzio in Epist. Cypriani 45, Petavio in Diatr. de Pœnit. et reconc. Cap. 2, aliisque satis indicatam, jam produxerat in suis Theologicis disciplinis Jo. Laurentius Berti, lib. 34 Theolog. Discipl., cap. 4. At vero eandem Vir egregie doctus in modo indicata Dissertatione, petitis undique ex antiquis Patribus, atque adeo ab ipso Cypriano argumentis, mire adstruit, eruditisque animadversionibus illustrat. Verum non ita facile ac Cypriani verba, interpretari potest Can. 52 Syn. Illiberit. « Si quis gravi lapsu in ruinam mortis inciderit, placuit, agere pœnitentiam non debere sine Episcopi consultu; sed potius apud Episcopum agat, cogente tamen infirmitate. Non est Presbyterorum, aut Diaconorum communionem talibus præstare debere, nisi eis jusserit Episcopus. »

(4) Can. Qui vult de pœnitent. dist. 6. Multa hujusmodi exempla colligunt Morinus de Pœnitent. l. 8 c. 24, Jueninius de Sacram. diss. 6 qu. 5 c. 4 art. 2, Martenius de Antiq. Eccles. rit. l. 1 c. 6 art. 6 §. 8 p. 274 t. 1 cit. ed. Ven.

(5) Vide D. Thomam in 4 dist. 17 q. 5 art. 3 q. 2, et vide etiam Benedictum XIV, l. c. n. 9 et seq.

83. Ut autem valeat absolutio, in ministro requiritur non tantum potestas Ordinis, per quam ei ex divina institutione committitur judicium animarum in foro pœnitentiæ, sed etiam jurisdictionis. Potestas Ordinis efficit, ut Presbyter judicium hoc sacramentaliter exercere possit; sed frustra id exerceret, nisi haberet subditos, in quos suam explicet potestatem. Atque hæc est potestas jurisdictionis, quæ tota pendet ex imperio in subditos, adeo ut sine subditis nulla sit. Cetera sacramenta sine hac potestate conferre non licet, sed tamen valent collata cum sola ordinis potestate: verum sacramentum pœnitentiæ utramque desiderat; quoniam opus est ministro, per quem et conferatur gratia, et feratur sententia, quæ tantum valet prolata in eos, qui iudicis jurisdictioni subiecti sunt (2).

(1) Concilium Tridentinum sess. 14 de Sacram. pœnitent. c. 6 et can. 9, et Catechismus Romanus par. 2 c. 5 §. 54.

(2) Consule Cl. Christianopolim in libro della Nullità delle assoluzioni ne' casi riservati c. 2 §. 5 §. 409 p. 158. et seq.

84. Jurisdictio penes Episcopum in omni diocesi est, et ideo nisi quis eam ab Episcopo obtineat, in ejus subditos exercere judicium, ac sententiam ferre non potest. Parochi, cum animarum curæ pasciuntur, sui officii jure obtinent hanc potestatem; quia cum Parochi fiunt, accipiunt ad Episcopum subditos, quos regant, et in quos jurisdictionem exercent. Ceteri

Sacerdotes, quibus nulli cum beneficio subditi dati sunt, opus habent venia Episcopi, à quo ad hoc munus apti, et idonei judicentur, ac muneris gerendi potestatem accipiant (1). Itaque Parochi posteaquam rite constituti sunt, jure proprio; reliqui Sacerdotes, sive ex sæcularibus, sive ex regularibus, jure delegato pœnitentiæ sacramentum administrant (2).

(1) Concilium Tridentinum sess. 23 cap. 15 de Reformat. Consule Benedictum XIV. Instit. Eccles. Instit. 86, ubi multa sunt, quæ ad hunc locum pertinent.

(2) Nullus ita sit temerarius, inquit Patres Gallicani in comitiis generalibus an. 1625, 1655, 1645, ut ingerat se audiendis confessionibus, quin ad id facultatem scripto traditam ab Episcopo, aut ejus Vicario generali obtinuerit. Et Religiosi, quamvis exempti ab illius jurisdictione, excipere non poterunt confessiones, quin prius examen subierint, ab eoque, aut ejus Vicario generali approbati fuerint, ex quorum nutu pendebit, ut indefinitam, aut ad tempus solum facultatem concedant. Hinc Pius IV. Const. in Principis Apostolorum 109. Bullar. Roman. ult. ed. t. 4 par. 2. p. 214, et Urbanus VIII. Const. Cum sicut accepimus 279 t. 6 par. 1 ejusd. Bullar. p. 142 sustulerunt privilegia omnia concessa Regularibus, aliisque omnibus audiendi sæcularium confessiones, non impetrata primum ab Episcopo facultate. Alias eadem re propositiones, à Regularibus quibusdam Andegavensibus evulgatas contra Episcoporum potestatem, confixere Clerus gallicanus in comitiis generalibus an. 1656, et Alexander VII. die 24 Septembris 1665. Const. 120. ejusd. Bullar. t. 6 par. 6 p. 84.

(N. S. Ad sæculum usque XIII quisque adstrictus erat proprio Sacerdoti, sive Parocho, aliive Superiori sua peccata confiteri; uti patet ex Cap. Omnis utriusque sexus 12 de Pœnit. et Remis. ubi etiam in hæc verba decernitur: Si quis autem alieno Sacerdoti voluerit justa de causa sua confiteri peccata, licentiam prius postulet, et obtineat à proprio Sacerdote, quum aliter ipse illum, non possit absolvere, vel ligare. Id ipsum constituit Rodericus Tellus in Syn. Tarracon. an. 1291 in Compil. Jo. Teres Lib. 5 Tit. 16 cap. 2, et eandem fuisse tunc Ecclesiæ disciplinam testatur Alphonsus Sapiens in Leg. 21, et 22 Tit. 4 Part 1.

Sæculo XIII aliis, quam Parochis absolvendi facultas indulgeri cepit. Episcopis, et aliis Superioribus, necnon minoribus Prælatiis exemptis, Gregorius IX primus indulsit, ut etiam præter sui Superioris licentiam, providum, et discretum sibi possint eligere Confessarium. De Pœnitentiaro Majori Episcopi, sive de Sacerdote, qui exciperet loco Episcopi fidelium Confessiones, meminit Andreas Albalatus Episcop. Valent. præf. Constit. de Confess. Jo. Archiepiscop. in Syn. Tolet. laud. Cap. 18 concessit Curatis, ut possent consotio, vel alteri discreto Presbytero confiteri: et Jo. ab Aragon. Archiep. Tarracon. in Syn. an. 1229, quod Presbyter volens Missam celebrare, si non habet copiam proprii Confessoris, possit cuilibet Presbytero idoneo sua peccata confiteri. Videsis Compil. Jo. Teres Constit. Superfl. ex Lib. 5 de Pœnit. cap. 5. Tum idem hic Gregorius Fratres Prædicatores privilegio fidelium confessiones excipiendi impertit: Bulla data in Urbe-Veteri 17 Kalend. April. an. 1250, id quod indicat præfatus Andreas Albalatus ibid.; quod dein alii Mendicantes, præsertim Minores, consequuti sunt: Clement. Dudum de Sepulturis; et Syn. Dertus. Cap. 17. Verum Bo-

nifacius VIII sanxit, ut Regulares administrandæ Pœnitentiæ veniam pro idoneis Fratribus ab Episcopis, Prælatiisve, Diœcesanis postulare: quod si autem hi renuerent, possent quorumlibet confessiones libere audire: Cap. 2 de Sepult. in Extrav. Communibus. Tum Benedictus XI, Ordinis Prædicatorum, maluit Ordinarios cogere ad impartendam tres intra dies designatis à Superiore Fratribus petitam veniam, quibus elapsis, munus Confessarii obirent sine impedimento: Extrav. Comm. Cap. 1 de Privilegiis. Dein Clemens V Bonifacii Constitutionem innovavit: Clement. Dudum 2 de Sepulturis: illam vero Benedicti Alexander V, ex ordine Minorum, restituit: Constit. Regnans in excelsis. Tum qui sequenti sunt R. Pontifices, potius favere, quam adversari ejusmodi Regularium privilegiis studuerunt. Tandem Synodus Trident. Sess. 25 Ref. cap. 15 decernit, nullum, etiam Regularem, posse Confessiones sæcularium, etiam Sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari, nisi aut Parochiale beneficium, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut alias idoneus iudicetur, et ad probationem, quæ gratis detur, obtineat: privilegiis, et consuetudine quacunque, etiam immemorabili, non obstantibus. V. Syn. Valent. Sess. 2. tit. 2, cap. 16. Laud. Jo. Archiepisc. Tolet. in Syn. an. 1524, Cap. 7, Presbyteris, ut possent frequentius celebrare, tunc tantummodo concessit alii Presbytero confiteri, quum non possint commode copiam sui Curati habere. Plures Synodi, etiam post Concilium Tridentinum, antiquam consuetudinem semel saltem in anno proprio Parocho confitendi, servandam decrevere: Parocho saltem constare debet, suos parochianos annuæ Confessionis præcepto fecisse satis. Id ipsum Conc. Hisp. voluisse, deprehendit, qui eorum canones attente legat).

85. Hæc autem ab Episcopo data potestas, modo angustioribus coercetur finibus, modo latioribus explicatur. Nam ea res pendet ab Episcopi arbitrio, qui ut jurisdictionem attribuit, ita eam arctat, constringit, explicat suo arbitratu. Ex quo patet, posse Episcopum suo lubitu tantum in certos homines, atque in certa crimina potestatem concedere; unde intelligitur, quamobrem Sacerdotes nequeant ferre sententiam in certos homines, ac judicare de quibusdam criminibus, quorum sibi iudicium Episcopus reservavit. Inde jus oritur casum, quos reservatos vocamus, quod efficit, ut Sacerdos, excepto mortis articulo (1), nihil possit in iis rebus, quarum potestatem Episcopus non mandaverit (2).

(1) Mortis articulus à periculo differt. Est namque mortis periculum, inquit Melchior Canus de Pœnitent. par. 9., in his dumtaxat, unde mors frequenter solet accidere.... At articulus mortis intelligitur, cum regulariter certa mors est. Non solum in articulo, sed etiam in gravi mortis periculo, cum abest Parochus, aut alius ab Episcopo approbatus confessorius, quemlibet Sacerdotem absolutionem impartiri posse, ostendit Carolus Blaschus in Appendic. ad diss. 2 de Pœnitent.

(2) Concilium Tridentinum sess. 14 de Sacram. pœnit. cap. 7 et can. 11. Inquit autem ipsa Synodus cit. c. 7, quod nulla sit reservatio in articulo

mortis, atque ideo omnes Sacerdotes quoslibet pœnitentes à quibusvis peccatis, et censuris absolvere possunt. Quæ verba cum pateant amplissime, ac nullum Sacerdotem excipiant, omnibus fere Scriptoribus Juris Canonici argumentum sunt, quod, urgente necessitate, absolvere possit quisvis Sacerdos, etiam excommunicatus, suspensus, degradatus, hæreticus, modo absit publica offensio, ac periculum subversionis. Graviter, et copiose in hoc argumenti genere versatur Carolus Blascus diss. 2 de Pœnitent. Verum autem adeo est, quod supra dixi, neminem sine Episcopi venia absolvere quemquam posse à casibus ipsi Episcopo reservatis, ut id etiam ad eos pertineat, qui absolvendi à casibus reservatis Sedi Apostolicæ, facultatem obtinuerunt. Et habentes, inquit Clemens X. Constit. Superna 10 §. 7 p. 32 t. 7. Bullar. Rom. ult. ed., *facultatem absolvendi ab omnibus casibus Sedi Apostolicæ reservatis, non ideo à casibus Episcopo reservatis posse absolvere.* Consule S. Carolum Borromeum Concil. Provinc. III. tit. de his quæ ad pœnitent. sacram. pert. et Concil. Provinc. V. eod. tit. Act. Eccles. Mediolan. par. 1. p. 79 et 190 ed. Patav. 1754.

86. Quod autem Episcopus in sua diœcesi, id potest Summus Pontifex, supremo jure, cui subsunt omnes, in Ecclesia universa. Nam per totam Ecclesiam ejus propagata, ac diffusa jurisdictio est; et ideo nulla est aliorum potestas in iis, quæ huic uni Summæ Potestati servata sunt (1). Ac recte quidem, et merito graviora quædam crimina Summo Pontifici, aut Episcopo reservata sunt, ut ea difficultate absolutionis cohiberentur, et gravioribus morbis peritioris medici remedium adhiherent (2).

(1) Concilium Tridentinum sess. 11 de Pœnitent. c. 7. et merito sapientissimus, atque Optimus Pontifex PIUS SEXTUS, literis doctrinæ, veritatis, dignitatis, auctoritatisque plenis, quas edidit die 28 Novembris an. 1786, Eybelium damnavit, ausum in libro: *Quid est Papa?*, calumniari reservationes absolutionum, quæ ad Sedem Apostolicam pertinent. De casibus à Summo Pontifice, aut ab Episcopo reservatis, deque nullitate absolutionis, quæ contra reservationis legem data est, copiose disputat Cl. Christianopolis libro Romæ edito anno 1785., cui titulus: *Della Nullità delle assoluzioni ne' casi riservati.* Vide etiam Cl. Bolgenium in egregio libello Maceratæ edito an. 1785 cui titulus: *Esame della vera idea della S. Sede §. 153 et 154 p. 208 et seq.* Falsi autem sunt Van-Espenius Jur. eccl. univers. t. 1 par. 2 tit. 6 c. 7 n. 9, et Dominicus Cavallarius Instit. Jur. Canon. par. 2 c. 16 §. 7 in not., qui graviora crimina Sedi Apostolicæ tantum reservari cœpisse putant post sæculum X.; et initio quidem potius Episcoporum, quam Summorum Pontificum auctoritate. Nam Romanos Pontifices jam VI. sæculo quosdam sibi casus, ut dicimus, suo sibi jure reservare solitos fuisse, demonstrat S. Gregorius M., quem nemo ignorat absuisse quam maxime à violandis juribus Episcoporum. Is autem, Ep. 7 l. 5 col. 631 t. 2 opp. ed. Paris. cit., Joannem Larissensem Metropolitani, si quid ageret contra quam ab Sede Apostolica præscriptum fuisset, privandum statuit communione sacrorum, quam non recuperaret, *excepto ultimo vitæ suæ tempore, nisi concessa Romani Pontificis jussione.* Vide etiam S. Leonem M., Ep. 12 ad Anastas. Thessaloniceum.

c. 1 et ult. p. 49 seq. et 55 seq. Homicidas autem ante annos circiter non-gentos, quod vere observat Martenius de Antiq. eccles. rit. t. 1 l. 1 c. 6 art. 6 n. 6 p. 275, veniæ impetrandæ causa ad Summum Pontificem missos fuisse constat ex lib. 3 de Gest. Santor. Rotonens. c. 1 sæc. 4. Benedictin. Cum autem homicidium esset ex genere eorum criminum, quæ in quibusdam Ecclesiis veniæ locum non relinquebant, fortasse cum hæc disciplinæ austeritas emolliri, ac mitigari cœpit, id retentum est, ut eorum graviorum criminum rei nonnisi à Sede Apostolica veniam consequerentur. Nam ea semper ipsius lenitas, benignitasque fuit, ut etiam cum antiqua vigeret disciplinæ severitas, ipsa tamen justis de causis veniam interdum daret in criminibus, quæ alicubi ordinaria lege uni Dei judicio relinqui, non autem ab Ecclesia dimitti solebant. Ita Tertullianus, posteaquam in Montani errores incidit, Zephyrinum Pontificem reprehendit, quod veniam daret mœchis, quibus illam aliæ Ecclesiæ antea denegare consueverant.

(2) Concilium Eliberitanum can. 52 t. 1 Concil. collect. Labbæi col. 996. *Apud Presbyterum, inquit, si quis gravi lapsu in ruinam mortis inciderit, placuit agere pœnitentiam non debere, sed potius apud Episcopum.* Ergo gravius crimen jam tunc Episcopo reservatum erat. Sed et nota cunctis est antiqua Ecclesiæ disciplina de publica pœnitentia, quæ donec viguit, publice pœnitentium reconciliatio ad Episcopum pertinebat, eademque obsolescente Summi Pontifices, et Episcopi potestatem absolvendi à gravioribus quibusdam criminibus, extra mortis periculum, sibi reservarunt. Quinimo non tantum Episcopis, sed etiam Majoribus Sedibus ab atrocioribus quibusdam criminibus absolutionem reservari consuevisse jam indo à V. ineunte sæculo, ostendit Synesius Ep. 67, unde constat, Theophilo Alexandrino Patriarchæ, cui Synesius suberat, Lamponiani cujusdam absolutionem fuisse servatam. Inquit autem ipse Synesius cit. Ep. 67 p. 215 ed. Paris. 1635. *Sed ego in iis perseveravi, quæ semel decreverim; solvendi porro jus, et auctoritatem ad Pontificiam Sedem rejeci.*

(N. S. Quum primum cœperunt Episcopi alios præter Parochos Confessarios instituere, tunc etiam cœpisse videtur reservationis usus, ita ut atrociora generatim crimina Episcopis tunc absolvenda reservarentur. Adde Syn. Constit. Valent. an. 1255 de Confes. Dein vero quædam speciatim peccata duxerunt sibi reservare Episcopi, uti gessit sæpius laud. Jo. Tolet. in præf. Synod. *ibidem.* Sunt quoque casus veteri consuetudine R. Pontifici reservati; à quibus, ut quis absolvi potuisset, olim Romam eundem fuit. At hodie Episcopis, nonnullisque Presbyteris facultas de iisdem absolvendis à R. Pontifice impertiri solet. In Hispania exstat Bulla S. *Cruciatæ*, qua pœnitentibus concessum est, ut ab reservatis Episcopo toties absolvi à Confessario possint, quoties illa committant; semelque intra ejusdem Bullæ publicationis annum, et in mortis discrimine, ab iis omnibus, quorum absolutio R. Pontifici est adligata, si hæresis crimen excipias.

De casibus R. Pontifici reservatis, hic tantummodo observare juvat, reservationum utilitatem in eo præcipue positam esse, ut homines, perpensa absolutionis difficultate, ab illis criminibus abhorreant, *et ad resistendum peccato eo cautiore reddantur, quo peccata arctabuntur verecundius confiteri.* Ita mox laud. Jo. Tolet. *ibid.* Pœnitentiarius veluti Episcopi delegatus est, ut de iis cognoscat, et absolvat. In mortis autem articulo, quilibet Presbyter à quibuscunque, etiam Papæ reservatis, criminibus morti proximum absolvit; modo is quædam pœnitentiæ signa edat; *qui enim pœnitentiam in mortis agit periculo, non diutius à reconciliationis gratia differendus est; sed si præcincto mortis urgeatur periculo, pœnitentia per ma-*

nus impositionem accepta, statim ei reconciliatio adhibenda est. Hæc Synod. Tolet. XI Can. 12. Consonat Illiberit. passim: Nicæn. Can. 12, Barcinon. an. 540 Can. 8. Ne plures. Nunquam enim Ecclesia nisi petentibus absolutionis Viaticum impendendum esse censuit. Unde Synod. Tolet. XII Can. 2 ita decernit: «Sacerdos, qui non sentienti, neque petenti, ausu temerario pœnitentiam dederit, neque se exhortatu ejus, qui pœnitentiam accipit, manuum indicis, vel quilibet aliis evidentibus significationibus invitatum fuisse probaverit, unius anni excommunicationis sententiæ subiacet. » Egroti ante omnia, ut hoc sacramento se muniant, admoneantur, præsertim à medicis, quibus præceptum est, ut ad ægrotos adducti, antequam illorum curam suscipiant, eos moneant, ut idoneo Confessario sua peccata confiteantur: alioquin ultra triduum ad eos visitandos non accedant, juxta Const. Pii V; quia valde præposterum est, neglecta nobilioris, ac semper duraturæ animæ cura, curando momentaneo pulveri tantopere invigilare: Synod. I Provinc. Neap.

Prima, quæ hac de re occurrit Const. et ex qua posteriores emanasse credibile est, recte dixeris Decret. Innocent. III in cap. 15 de Pœnit. et Remiss., qua medicis injunctum est, «ut quum eos ad infirmos vocari contigerit, ipsos ante omnia moneant, et inducant, ut medicos advocent animarum, ut postquam fuerit infirmo de spirituali salute provisum, ad corporalis medicinæ remedium salubrius procedatur; idque sub pœna privationis ab ingressu Ecclesiæ». Syn. Dertus. «hoc salubre, atque utile statutum, aut oblivione, aut contemptu frustrari considerans, sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda, medicis præcepit cap. 19, ut nullum infirmum ultra tertiam vicem visitare præsumant, de quo non sciunt, quod in illa ægritudine salutare Pœnitentiæ Sacramentum susceperit. » Didacus Deza in Syn. Provinc. Hispal. cap. 4. animadvertens, «quod medici, parum Deum timentes» præf. Innocent. III Decretalem minime observarent, «statuimus, ait, ut in posterum omnes medici nostræ Archidioceseos, et Provinciæ sint diligentes in observatione dictæ Decretalis, statimque in prima visitatione moneant, et hortentur.... infirmos, ut confiteantur, et disponant suam conscientiam, et ita facere non omittant cum qualibet persona, cujusvis status, et conditionis existat; quod si talis infirmus id non præstiterit, medicus, postquam de eo notitiam habuerit, illum secunda vice non invisat, neque curet.... sub pœna excommunicationis, et ducentorum marapetinarum. » Consonat Syn. Valent. Sess. 2 tit. 2 cap. 8. Pius V, die 8 Martii an. 1566, Innocentii Constitutionem confirmans, decrevit, medicos non debere ultra tertiam diem infirmos invisere, non confessos, «nisi longius tempus infirmo Confessor, ob aliquam rationabilem causam, concesserit. » Decrevit etiam, quod medici inobedientes «ultra pœnas in dicta Constitutione contentas, perpetuo sint infames, et gradu Medicinæ, quo insigniti erant, omnino priventur, et à Collegio, seu Universitatē Medicorum ejiciantur, ac pœna etiam pecuniaria, arbitrio Ordinariorum, ubi deliquerint, mulentur. Eandem Constitutionem suæ inseruit Collectioni Jo. Teres lib. 5 tit. 16 cap. 7.—V. legg. 37 tit. 4, Part. 1; 1. tit. 11 lib. 3, et 5, tit. 1, lib. 4, Noviss. Compilat.— Bullæ Cruciatæ concessio, de qua hic Selvag. Adnotat, S. P. regnante, à S. P. N. Pio IX, ejusd. gratiæ prorogatione duodecim ad annos, 18 Maj. 1849 sancita, eum in sensum modificata est, ut in posterum semel tantum, præter casum mortis imminuentis, à peccatis Episcopo reservatis absolvi liceat; cum id autem, toties quoties committeretur, præstare Confessarius posset.*

Jam vero illud quam maxime possunt, Episcopis curandum est, ac quam

diligentissime providendum, ne temere Sacerdotes ad confessiones audientes admittantur, sed curam adhibeant non mediocrem, ut tam sæculares, quam regulares Clerici exactissime de vita, moribus, et doctrina examinentur, et probentur, ne vel cæco cæcum ducente, ambo in foveam cadant, si scientia desit. Idem Antonius August. in Syn. Tarracon. in Compil. Jo. Teres lib. 5 tit. 24 cap. 15. Immo ad quorumlibet confessiones audiendas «multum intererit, à quibus illud Sacramentum Ministris conferatur. » Syn. Valent. Sess. 2 tit. 2 cap. 12.

Tum Confessariis eadem Syn. *ibid*, haud levibus intentatis pœnis, graviter mandat, ne «petant, aut exigant à pœnitentibus pecuniam, aliudque temporale lucrum, sive ob pœnitentiam pro peccatis perferendam, sive quod res sit restitutioni obligata, sive pro votorum commutatione, sive pro celebratione Missarum; nec omnino quidquam quovis quæsito colore.»

Summo in id incumbendum est studio, ut in injungenda satisfactionis pœna, quantum vires pœnitentis patiantur, qualitati criminum respondeat: «ne si forte peccatis conniveant, et indulgentius cum pœnitentibus agant, levissima quædam opera pro gravissimis delictis injungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. » Trident. Sess. XIV cap. 8. *Sed prudenter, ac perite ea medicamina adhibeant, quæ singulis morbis sunt accommodata:* Syn. Valent. *ubi supra*.

Adhæc Confessarii dimittant necesse est eos pœnitentes, qui fratris honorem deturparunt, qui aliena bona retinent, qui in proxima peccandi occasione versantur. Eadem Syn. Valent. *ibid*. *qui enim, progreditur, peccata quantum in se est, non avellit radicitus, nec vitam in melius commutare statuit, fructum hujus Sacramenti non adsequitur.* Recidivis quoque, et inolita delinquendi habitudine implicatis, absolutionem minime elargiatur. Hæc totius retro antiquitatis doctrina est; scilicet Syn. Illiberit. can. 3, 8, 47 et 62; et Siricii ad Himerium Tarracon. cap. 5. = Syn. Tolet. III Can. 11 de laxata jam tum hac in re disciplina, ita conqueritur. «Comperimus per quasdam Hispaniarum Ecclesias, non secundum Canonem, sed fœdissime pro suis peccatis homines agere pœnitentiam, ut quotiescunque peccare liberit, toties à Presbytero se reconciliari expostulent. » Syn. Tolet. VI Can. 7: «Sacerdos.... si eos (recidivos) quolibet munere, vel favore, aut diligentia admonere noluerit, et aut revertentes suscipiat, aut contemnentes de Ecclesia (non) rejiciat, simili sententia plectatur, quousque emendationis, vel damnationis eorum ab eo sententia promulgetur. » «Quam profanis, sacrisque Legibus interdictum sit iudicibus omnibus, ne se muneribus corrumpi patiantur, quo liberiores sint, ad suum jus cuique tribuendum; multo id magis in confessionis judicio servandum est; ubi salus agitur animarum. » Syn. Tolet. an. 1582 Act. III Decret. 26 alias 27. Et ut à Sacramentorum administratione tollatur omnis avaritiæ suspicio, neque votorum commutatio in propriam Confessarii utilitatem edenda est, quamvis Confessarius «accepta aliqua pecuniæ quantitate, se Missas celebraturum esse dicat.... Qui contra fecerit in excommunicationem incidat. » Syn. Valent. Sess. 2 tit. 2 cap. 48.—V. legg. 45, tit. 20 lib. 10 Noviss. Compil., et reg. Sched. 30 Maji 1850, qua irrita declarantur legata confessariis eorumque Eccles. et Monast. relicta à pœnitentibus, extremo morbo laborantibus.*

«Caveat autem omnino Confessarius, ne verbo, aut signo, aut alio quovis modo aliquatenus prodatur peccatorem.... quoniam qui peccatum in pœnitentiali judicio sibi detectum præsumpsit revelare, non solum à Sacerdotali officio deponendum, verum etiam ad agendam perpetuo pœnitentiam in arctum Monasterium detrudendum, decrevit Innocent. III de

Pœnit. de Rēmiss. cap. 12; cui consonat *Lex 55 tit. 4 Part. 1* Rigorem auxit Syn. Penna-fid. *cap. 5*, constituens, «quod si qui tam nefandi criminis rei inventi fuerint, tanquam deportati, et in metallum damnati, perpetuo carceri mancipentur, pane, et aqua pro vitæ sustentatione solummodo reservatis;» quin et *cap. 6* omnibus ejusdem Provinciæ Tolet. Episcopis injunxit, ut Constitutionem hanc in sua quisque Diœcesi promulgandam curent.

Animadvertat quoque Confessarius, Pœnitentiæ forum locum non esse aptum superfluis sermonibus. Præf. Synod. Tolet. anno 1582 *Act. 5 Decr. 28*, alias 29, Sacerdotem, qui cum fœmina, cujus antea Confessionem audivit, polluitur, per suspensionem ab Officio, et Beneficio, aliisque pœnis puniendum sanxit. Plures Summi Pontifices in Confessarios sollicitantes Constitutiones edidere: Paulus IV, Pius IV, Clemens VIII, Paulus V; tandem vero Gregorius XV an. 1622. Alexander VII an. 1665, et nuper Benedictus XIV 4 Julii an. 1741.

Ut omnem turpitudinis occasionem à Sacri Tribunalis sanctitate averteret idem Summus Pontifex, eadem Constitutione omnibus prorsus Confessariis, omnem omnino facultatem excipiendi Confessionem personæ complices in peccato turpi abstulit, præter casum extremæ necessitatis, et deficiente tunc quocumque alio Sacerdote.

Ad vitanda hæc abusionum monstra, plura, prudentissimo sane consilio, nuper constituta sunt de confessionum excipiendarum modo. Superpellicei usum præscribunt præf. Syn. Tol. t. an. 1582 *Act. 5 Decr. 50* alias 51, et Valent. *Sess. 2 tit. 2 cap. 17*, quin et hæc eadem Syn. (*ibid.*) Confessionalia confici decrevit, in quibus apto, et patenti loco confessiones polissimum fœminarum audiri possint. Alphonsus Sapiens *Leg. 26 Tit. 4 Part. 1*, mulieres confessuras, non è regione, sed prope Confessarium adesse voluit. Mox laud. Synod. Tolet. *Decret. 27*, alias 28, Confessionalia ita confici statuit: *ut inter Confessorem, et miluerum pœnitentem honestatis causa ferrea lamina, aut tabella minutis foraminibus pertusa, interponatur*).

87. Nullum esse scelus, quod Ecclesiæ potestati non subji-ciatur, contra Montanistas, et Novatianos definitum est; et vero hanc potestatem initio Ecclesiam, nullo discrimine, exercuisse, demonstrant Paulus (1), et Joannes Evangelista (2), quorum alter incestus in novercam reo, alter homicidæ veniam dedit (3). Quoniam vero Christus dimittendorum, æque ac retinendorum criminum jus Ecclesiæ fecit *non desperatione indulgentiæ, sed rigore disciplinæ* (4), factum est, ut alicubi venia, et cum Ecclesia reconciliatio non daretur reis graviorum quorundam criminum, quibus spes omnis veniæ in una Dei misericordia relinquebatur (5). Verum disciplina hæc, quæ non diu obviavit (6), propria fuit peculiarium quarundam Ecclesiarum (7), non totius Ecclesiæ catholicæ, quæ reis criminum pœnitentia functis, præsertim in vitæ exitu, nunquam pacem, aut sacramentalem absolutionem denegavit (8).

(1) Ep. 2 ad Corinth. c. 2.

(2) Eusebius Hist. Eccles. l. 5 c. 23 p. 112 ed. Valesii Cantabrig. 1720.
(3) Consule Hermam Pastorem lib. 2 mandat. 4, et Auctorem Constit. Apostolic. l. 2 c. 23 utrumque apud Cotelierum PP. Apostol. t. 1 p. 88 et 236 cit. ed. Amstelæd.

(4) Augustinus Ep. 185 ad Bonifac. n. 45 ccl. 661 opp. t. 2 ed. cit.
(5) Graviora hæc crimina, quæ in his locis cum Ecclesia reconciliatio-nis spem adimebant, erant idolatria, homicidium, adulterium.

(6) Zephyrinus Pontifex mœchis veniam dedit; qua de re eum acerbe carpit Tertullianus de Pudicit. c. 1 p. 555 ed. Ven. 1744, posteaquam in Montani hæresim lapsus fuerat. Verum Zephyrinus non novam aliquam disciplinam induxit, sed potius jam inductam confirmavit. Confer etiam Cyprianum Ep. 52 col. 177 ed. Ven. 1758, qui mirari se ait, *quosdam ita obstinatos esse, ut dandam non putent lapsis pœnitentiam, aut pœnitentibus existiment veniam denegandam*, postremoque addit, *neminem putamus à fructu satisfactionis, et spe pacis arcendum*. Concilium Nicænum, can. 19 col. 466 t. 1 collect. Harduini, nemini morienti sacramentalem absolutionem, quam viatici nomine appellat, denegandam statuit; qui canon ostendit adhuc ea ætate quosdam fuisse, qui reis quorundam criminum veniam denegabant. Secus enim ejus condendi canonis causa defuisset. Concilium Sardicense, quod non multo post Nicænum habitum est, can. 1 col. 637 t. 1 collect. Harduini, Prælati Ecclesiarum, qui per ambitionem sedem mutaverant, ne in exitu quidem laicam communionem habere permittit; quod decretum ita mitigavit Damasus Pontifex, in Ep. ad Paulin. Antiochen. apud Holstenium in collection. Roman. par. 1 p. 185, ut illi à communione alieni haberentur, *quandiu ad eas redierint civiles, in quibus primum sunt constituti*. Quam Pontificiam sanctionem memorat etiam Theodoretus Hist. eccles. l. 5 c. 11 p. 210 ed. Cantabrig. 1720. Sed et ante Damasum Julius I quo Pontifice Sardicense Concilium habitum est, *reum animarum* dixit Presbyterum, qui morientibus veniam denegaret: can. 12 caus. 26 qu. 6. Cælestinus I, qui Summus Pontifex creatus est an. 423, Ep. 4 ad Episcopos provinc. Viennen. et Narbonem, c. 2 col. 1067. apud Constantium Ep. Roman. Pontific., graviter reprehendit Gallicanos Præsules, qui morientibus veniam denegabant, ac denique sic concludit: *quovis tempore non est deneganda pœnitentia postulanti*. Eadem sententia est Innocentii I. Ep. 25 ad Decent. Eugubin. c. 7 col. 862 apud eundem Constantium, et eadem Leonis M. Ep. 24 c. 3 opp. t. 2 p. 329 ed. Romæ 1755, «cum, inquit, in dispensandis Dei donis non debeamus esse difficiles.

(7) Fuit hæc disciplina quarundam in Africa Ecclesiarum, uti testatur Cyprianus Ed. 55 ad Antonian. p. 247 ed. Amstelæd. 1700: et quidem apud antecessores nostros quidam de Episcopis istic in provincia nostra dandam pacem mœchis non putaverunt, et in totum pœnitentiæ locum contra adulteria clausurunt. In Hispaniis graviorum quorundam criminum reis etiam in exitu vitæ communionem denegatam, ostendunt plures Eliberitani Concilii canones; nemini tamen unquam pœnitentiæ copia denegata est. Imo eodem Eliberitano Concilio can. 22 t. 1 concil. collec. Labbæi col. 995 ed. Ven., cautum expresse est, ut hæretici ad Ecclesiam redeuntes, à pœnitentia non repellantur. Si quis, inquit, *de Catholica Ecclesia ad hæresim transitum fecerit, rursusque recurrerit, placuit, huic pœnitentiam non esse denegandam, eo quod cognoverit peccatum suum*. Confer Natalem Alexandrum Hist. eccles. sæc. 3 diss. 7 propos. 2 t. 4 p. 72 ed. Ven. 1776.

(8) Dyonisius Petavius Animadvers. ad Epiphan. hæres. 59 t. 2 p. 227. ed. Paris. 1622, Gabriel Albaspinæus l. 2 observ. 7 p. 90 ed. Neap. 1770,

Jacobus Sirmondus Hist. pœnitent. public. t. 4 c. 1 col. 481 ed. Paris. 1696, Edmundus Martenius de Antiq. eccles. rit. l. 1 c. 6 art. 2 t. 1 p. 261 ed. indic., alique putant, tribus prioribus, aut saltem II. et III. sæculo Ecclesiam idolatris, homicidis, adulteris veniam denegare consuevisse. Contra Morinus de Pœnitent. l. 9 c. 20 et seq., Natalis Alexander loco mox laudato, Cardinalis Capizucchi in Select. qu. theolog. p. 52, Tournelyus Prælect. theolog. de Sacram. pœnitent. qu. 9 art. 2, Balthasar Francolinus in Cleric. Roman. par. 1 disp. 2, alique complures ostendunt, numquam Ecclesiam eo severitatis venisse, ut reis atrociorum quorumvis criminum in vitæ exitu veniam non concederet. Præ ceteris vero Cardinalis Orsius peculiari ea de re edita dissertatione demonstravit, *Catholicam Ecclesiam tribus prioribus sæculis capitalium criminum reis pacem, et absolutionem nequam denegasse*. Certe in Ecclesiis quibusdam aliquamdiu viguit severior illa disciplina, quam ea ætate retinere licuit, cum adversus eam nulla adhuc Ecclesiæ lex esset. Verum Catholicæ Ecclesiæ sententia semper fuit, nulla esse crimina, quorum rei vere pœnitentes veniam, et absolutionem aliquando non obtinerent. Hinc quemadmodum Tertullianum ab Ecclesiæ communione rejectit, ejusque nimiam severitatem repressit Zephyrinus, Novatianum, qui criminum reis implacabilem se, inexplicabilemque præbebat, Cornelius, deincepsque Innocentius, ita duritiem, et asperitatem Episcoporum aliquot Galliæ Cœlestinus, et postea similem aliorum duritiem Leo M. damnarunt; quos et alii Romani Pontifices usque ad hanc nostram ætatem sequuti sunt; ex recentioribus S. Pius V., Gregorius XIII. Urbanus VIII. Innocentius X. Alexander VIII. et Clemens XI. qui antiquos Montanistas, Novatianos, Eorathas, Eustathianos, et Luciferianos in Michaeli Bajo, Cornelio Jansenio, ceterisque similibus redivivos, nimiam, atque à Christi, et Ecclesiæ benignitate alienam severitatem præseferentes, damnarunt, et rejecerunt. Consule Cardinalem de Aguirre Concil. Hispan. t. 2 diss. 7, 8 et 9 in canon. 11 et 12. Concilii Toletani II. vulgo III. an. 539 p. 358 et seq., ubi late agitur de antiqua Hispaniarum ea in re disciplina, et in Not. ad Can. 1, 2, 3 et 7. Concilii Eliberitani t. 1 p. 353 et seq., qui Eliberitani canones valde torquent eruditorum ingenia, cum duriores, asperioresque videantur. De his ipsis canonibus agit etiam Cardinalis Orsius laudat. diss. sect. 4 c. 1 digres. 5 et c. 3 n. 4.

SECTIO V.

DE EXTREMA UNCTIONE.

88. EFFECTUS SACRAMENTI EXTREME UNCTIONIS.—89. EJUS MATERIA REMOTA.—90. MATERIA PROXIMA.—91. FORMA.—92. MINISTER.—93. PAROCHUS MINISTER ORDINARIUS.—94. QUIBUS DATUR HOC SACRAMENTUM?—95. GRÆCORUM UNCTIO.—96. QUANDO DATUR SACRAMENTUM EXTREME UNCTIONIS?

88.

Extrema unctio, quæ et Oleum Sanctum, et Oleum infirmorum appellatur, sacramentum est, quod ex hac vita migrantibus tribuitur (1). Propterea dicitur Extrema Unctio, quoniam

hæc omnium sacrarum unctionum, quas Christus Dominus Ecclesiæ commendavit, ultimo administranda est. Hujus sacramenti vim expressit Jacobus Apostolus his verbis (2): *Infirmatur quis in vobis? inducat Presbyteros Ecclesiæ, et orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini, et oratio fidei salvabit infirmum, et alleviabit eum Dominus: et si in peccatis sit, remittentur ei*. Quibus ex verbis facile est intelligere materiam, formam, ministerium hujus sacramenti; atque iis utitur, ut hæc cuncta esplicet, Synodus Tridentina (3).

(1) Concilium Tridentinum sess. 14 de Extrem. unct. can. 1.

(2) Epist. Catholic. 5. 14.

(3) Sect. 14 de Sacram. extrem. unct. c. 2.

89. Materia, unde conficitur Extrema Unctio, est oleum olivarum (1), et oleum quidem merum; quoniam nulla permixtionis mentio in libris ritualibus, atque in antiquis monumentis occurrit (2). Oleum ab Episcopo benedictum esse debet (3), atque hæc quidem vetus Ecclesiæ consuetudo est (4). Apud Latinos solus Episcopus oleum infirmorum consecrat feria V. cœnæ Domini (5), ab eoque illud quotannis accipiunt singuli, quibus opus est (6); apud Græcos etiam Presbyteri, et vero non semel in anno, sed singulis vicibus, quibus illud adhibere oportet (7).

(1) Concilium Tridentinum sess. 14 de Extrem. unct. c. 1., Catechismus Romanus de Sacram. extrem. unct. par. 2. n. 5.

(2) Innocentius I. in Ep. 25 ad Decent. Episc. Eugub. c. 8 col. 865 apud Coustantium Ep. Rom. Pontif. hujus sacramenti materiam esse inquit *oleum chrismatis*, qui locus Suarezium l. 4 in 3 par. Disp. 40 sect. 1 n. 10., aliosque Scholasticos in eam opinionem adduxit, ut crederent, olim balsamum cum oleo misceri consuevisse. Verum sæpe apud ecclesiasticos scriptores *chrisma* merum oleum infirmorum est. Confer Juvenium de Sacram. diss. 7 q. 3 c. 1, et Tournelyum de Sacram. extrem. unct. q. 1 art. 3.

(3) Eugenius IV. in Decr. pro instruct. Arm. Conc. Florent. col. 440 t. 9. Concil. collect. Harduini, Concil. Tridentinum sect. 4 de Sacram. extrem. unct. can. 2. Episcopus aurem oleum benedicit præsentibus Presbyteris, aliisque clericis, de quibus agit Pontificale Romanum t. de Offic. in fer. V. cœna D. § 3, ibique Catalanus in Not. n. 4 t. 3. p. 57, unde, ut putat Martenius de Antiq. Eccles. rit. l. 4 c. 22 § 3 n. 3 t. 3 p. 87 ed. cit., factum est, ut quidam Presbyteri sibi olei consecrandi potestatem adscriberent; sed iis restitit concilium Carthaginense II. can. 3 col. 1245 t. 2., et Toletanum I. can. 20 apud Labbæum cit. t. 2 col. 1474 ed. Ven. Quæstio tamen est inter Theologos, num ex Christi Domini institutione, an tantum ex Ecclesiæ præcepto, Episcopi benedictio sit necessaria. Verum ut ex Christi institutione consecratio aliqua requiratur, ut oleum fiat apta materia sacramenti